

DE BAZUIN

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 2 Mei 1902.

Noel II: 1a, Blaagt de bazum!

Hagg. I: 4, Is het voor u lieben wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zijt dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs. 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekb.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:
C. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfvrij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan de REDACTIE van DE BAZUIN te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Inzendingen Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Het College van Hoogleraren der Theol. School brengt ter kennis van de Kerken, dat 18/19 April j.l. na gehouden onderzoek tot *Candidaten in de Theologie* zijn bevorderd de Studenten:
A. J. de Boer, wiens adres is te Drachtster-Compagnie,
F. W. Geerds, wiens adres is te Appingedam, en
G. de Jonge, wiens adres is te Dordrecht.

Namens het College voorn.,
M. NOORDTJIA, Secretaris.

PLAATSELIJKE KERKEN.

ARNHEM A. De Kerkeraad der Ger. Kerk van Arnhem A heeft het volgende distal gesteld: Ds. J. H. Donner Jr. van Nieuwkoop, Ds. J. L. Schouten van Hazerswoude en Dr. B. Wielenga van Westmaas.

Namens den Kerkeraad,
M. A. HAFMANS, Scriba.

Den 22 April 11. mocht de Gereformeerde kerk te Vlissingen A. gedachtenis vieren, dat zij voor 50 jaren werd gesticht. In de morgen-godsdiensttoefening van den vorigen Zondag werd door onzen geachten Leeraar Ds. Veenstra, deze heuglijke gebeurtenis in herinnering gebracht en uit de geschiedenis eenige feiten medegedeeld, waaruit bleek, dat de kleine gemeente, ook te midden van vele beproevingen, allengs in bloei mocht toenemen en tot op dezen dag als een toonbeeld van Gods trouwe zorg staat.

Van de verschillende predikanten die hier hebben gearbeid, is het Ds. Veenstra, die het langst aan den bloei dezer kerk heeft mogen medewerken en ook nu, pas uit een zeer ernstige krankheid hersteld, weer met nieuwen moed en ijver zijne beste krachten aan de gemeente wenscht te wijden. Geve de Heere hem daartoe wat hij noodig heeft, om nog voor velen tot rijken zegen te zijn.

Namens den Kerkeraad,
J. BOS AEN, Scriba.

HIJUM, 26 April '02. Heden ontvingen wij het verblijdend bericht, dat de Heer R. Middeldveld, Candidaat t/d H. Dienst te Nijveen, onze roeping had aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
M. HOLWERDA, Scriba.

ROCKENGEN, 27 April 1902. Hedenmorgen maakte onze geachte Leeraar, Ds. A. J. Mulder, aan de gemeente bekend, dat hij voor de roeping van de Geref. Gem. te Hendrik-Ido-Ambacht had bedankt.

Namens den Kerkeraad,
AS. HOOGENDOORN, Scriba.

LAAR (GR. BENTHEIM), 27 April 1902. Heden was het voor onze Gemeente een blijde dag. Na een vacature van 8 maanden werd de naar ons overgekomen Candidaat, de WelEw. heer C. Veltman, bevestigd tot onzen Herder en Leeraar door onzen geachten Consulent, den WelEw. heer Ds. P. de Groot te Emlenkamp, die tot tekst had gekozen 1 Cor. 4:1—2. Des namiddags verbond zich ZEW. aan de Gemeente met de woorden uit Hand. 4:29. Geve de Heere dat op dezen eersten zegen door ZEW.'s werkzaamheden bij den voortgang ons nog vele zegeningen toevloeien; dit is de biddende wensch van Kerkeraad en Gemeente.

Namens den Kerkeraad,
J. H. ENSINK, Scriba.

GOUDA A. 27 April '02. Heden maakte onze geliefde Leeraar Ds. T. Sap aan de gemeente bekend een roeping te hebben ontvangen van de kerk van De Krim. Het is de wensch van kerkeraad en gemeente, dat ZEW. voor deze roeping moge bedanken.

Namens den Kerkeraad,
J. v. OEL, Scriba.

ONSTWEDDE, 27 April 1902. Heden werd onder leiding van onzen geachten Consulent Ds. W. Fokkens te Stadskanaal, beroepen de WelEw. heer Ds. R. Brouwer van Oudloosdrecht.

Namens den Kerkeraad,
F. B. HALM, Scriba.

BAARLAND, 28 Apr. 1902. Gisteren was het voor onze Gem. een treurige dag. In de namiddag-godsdiensttoefening nam onze geliefde Leeraar, de WelEw. heer Ds. G. J. Hekkert, zegenend afscheid van onze Gemeente, met woorden van den Apostel Paulus, Efeze 6:24. Ook was de WelEw. heer Ds. Donner van Nieuwkoop tot ons overgekomen, om bij deze plechtigheid tegenwoordig te zijn, en sprak namens Kerkeraad en Gemeente den scheidenden Leeraar een hartelijk vaarwel toe. De Heere, is onze wensch, zij hem in zijne nieuwe Gemeente goed en nabij, en zegene ook daer zijnen arbeid. De Heere blijve ook in gunst aan onze Gemeente denken, en geve op zijnen tijd den man Zijns raads.

Namens den Kerkeraad,
J. S. ALLAART, Scriba.

P.S. Gelieve alle brieven en stukken, deze Kerk betreffende, te zenden aan den Scriba J. S. Allaart.

UITHUIZERMEEDEN. O. G., 28 April 1902. Gisteren nam onze waarde Leeraar Ds. J. Sluys voor een zeer talrijke schare afscheid van deze Gemeente met de woorden van Hebr. 13:8. Bijna 13 jaar was ZEW., niet zonder zegen, in ons midden werkzaam. Na afloop van de prediking verzocht onze oudste onderling, in naam des Kerkeraads, de opgekomen menigte, onzen vertrekenden Leeraar staande toe te zingen Ps 134:3. Onze hartelijke wensch is dat de Heere hem in zijnen nieuwen werkring tot een rijken zegen stelle; en schenke Hij ons spoedig weder een eigen Herder en Leeraar.

Namens den Kerkeraad,
T. KLEIN, Scriba.

ANNA-JACOBAPOLDER, 28 April 1902. Met alle stemmen is alhier beroepen tot Herder en Leeraar de WelEw. heer A. J. de Boer, Candidaat te Drachtster-Compagnie.

Namens den Kerkeraad,
A. WISE, Scriba.

OLDEBOORN, 29 April 1902. Zondag na de tweede godsdiensttoefening is alhier met meerderheid van stemmen beroepen de WelEw. heer Ds. P. Rispen van Saawoude. De Koning der Kerk bekrone deze roeping tot eere Zijns naams en tot zegen der Gemeente.

Namens den Kerkeraad,
J. E. HAASDIJK, Scriba.

CLASSEN.

Vergadering van de Classe Amsterdam

op Woensdag 12 Maart 11.

De vergadering wordt in het gewone vergaderlokaal, des voorn. te 10 uur, door Ds. Gispens geopend. De circulaire van het Curatorium der Theol. School wordt in handen gesteld van onzen deputaat voor het innen van de collecten voor de Theol. School en der Theol. Faculteit, Ds. Tazelaar. Ds. Tom rapporteert namens deputaten voor de Zending; in den loop der laatste drie maanden werden er drie vergaderingen gehouden; uit de brieven van Ds. Zwaan blijkt dat hij met lust en ijver zich voor zijn werk geven, zijn arbeidskring steeds verder uitbreiden en meerder ingang vinden mocht. Gehandeld was over den aankoop van terrein voor woning en kerkgebouw, waarbij Dr. Scheurer die een der vergaderingen bijgewoond heeft met uitnemend advies diende. Nog wordt overgelegd een staat van ontvangsten uit de Classen der Provincie tot een bedrag van f 7000. Daaruit blijkt dat de Classe Amsterdam, de kerk van Amsterdam zelve mede inbegrepen, f 5025,12⁵ saambracht.

Kennis genomen hebbende van de noodige verklaringen wordt consent verleend voor de emeritaatsverklaring van Ds. A. H. Gezelle Meerburg van Watergraafsmeer. De Praeses spreekt pr. Meerburg deelnemend toe, waarop deze afscheid neemt van de Classe.

Aan deputaten voor hulpbehoevende Kerken wordt in handen gesteld het verslag van 's Gravenland om hulp ten einde te komen tot een eigen Dienaar des Woords.

Overeenkomstig de rapporten worden de rekeningen van de verschillende quaestoren goedgekeurd. Gewezen wordt op de vruchten door het instellen van een Zendingcommissie te Hilversum B verkregen. De Kerkeraad van Amsterdam wordt gemachtigd om zoo noodig, met het oog op de Prov. Synode, de volgende vergadering te vervroegen, mits op een Woensdag.

Aangenomen wordt het voorstel om vacante kerken desverlangd, tweemaal per kwartaal den dienst des Woords te gunnen.

H. W. VAN LOON h. t. Scriba.

Amsterdam, April 1902.

Classis Leeuwarden.

De classis Leeuwarden der Geref. Kerken heeft in hare vergadering van 16 April l. i. der. Eerw. heer Joh. J. Tangema, theol. cand. te Stiens, preparatorisch onderzoek en hem beroepbaar verklaard voor de Geref. Kerken in Nederland.

Ds. L. NETELENBOS, h. t. Scriba der Classe.

Classis Dordrecht.

De Classis Dordrecht stelde heden 30 April beroepbaar de heer G. H. de Jonge, Cand. te Dordrecht.

SLEESWIJK VISSER, Scriba.

Classis Alkmaar.

De Kerkeraad der Geref. kerk te Alkmaar bericht door dezen aan de Kerken, dat de Classis Alkmaar D. V. vergaderen zal op Woensdag 28 Mei a. s. te Alkmaar; aanvang des morgens om negen uur. Stukken voor het Agendum worden ingewacht aan het adres van den eerstondergeteekende, liefst spoedig.

Namens den Kerkeraad voornoemd,
J. W. WEGELAAR, Praeses.
H. SWEEPE, Scriba.

Alkmaar, 23 April 1902.

PROVINCIEËN.

Prov. Syn. Zuid-Holland.

Op verzoek is de datum voor het opmaken van het Agendum voor de op 3 Juni D. V. te Gouda te houden Prov. Synode van Zuid-Holland alsnu vastgesteld op 6 Mei e. k.

Namens de roepende Kerk van Gouda (A en B),
Ds. JOH. S. LANGEN.
Ds. T. SAP.

Gouda, 16 Maart 1902.

Provincie Groningen.

De Prov. Synode van Groningen wordt D. V. gehouden Woensdag 11 en zoo noodig Donderdag 12 Juni in de Ebbingerkerk te Groningen voormiddag 10 uur.

Rekendag Dinsdag 10 Juni voormiddag 10 uur. Stukken voor de Agenda met de namen en woonplaatsen der afgevaardigden met hunne secundi in te zenden bij den ondergeteekende vóór 15 Mei.

H. SCHOLTEN, Prov.-Corr.

Zuidhorn.

Prov. Synode van Drente.

De Provinciale Synode der Geref. kerken van Drente zal D. V. gehouden worden te Meppel, den 11 en zoo noodig den 12en Juni.

Stukken voor het Agendum en namen der afgevaardigden worden bij den eerstondergeteekende ingewacht voor of op 10 Mei.

De Kerkeraad der roepende kerk van Meppel,
T. NOORDWIEER, Praeses.
H. KLINKERT, Scriba.

ONTVANGSTEN.

Onder hartelijke dankzegging ontvangen van de Geref. Zendingen-vereën. te Urk de milde gift van f 25 voor den kerkbouw ten onzent.

Dat de mildheid dier Vereën. bij vele Br. en Z. in den lande, die tot dusver nog niet hielpen ter voorziening in onze zo schreiende behoefte, spoedig navolging vinde; dan zullen wij weldra kunnen bouwen; dan zal er plaats zijn in het huis des Heeren voor velen, die nu moeten buiten blijven.

Blijve dan de dringende bede, welke reeds geruimen tijd van de arme Bildsche Br. en Z. uitging, niet langer onbeantw. Of is de nood van het bild niet bekend genoeg?

Ds. TH. A. BURGMA.

St-Jacobi-Parochie, April 1902.

Inw. Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:

Van „de Zendingenzaak” te Urk f 10,—
Van A. Gruys sr. te Zaandam, opbr. v. gebr. postz. - 1,50
Van de firma A. G. M. te Heusden - 1,—
Jaarlijkse bijdragen: Van de Geref. kerken: Giesendam A f 2, Berlikum f 2, Hoozeveer f 4.
Van particulieren: Uit Nieuwendijk: Mej. A. J. d. D. f 10, Wed. T. L. f 1, A. v. d. S. f 1, M. S. f 1, C. v. d. S. f 1, J. G. v. A. f 1,50, M. d. H. f 1, M. S. f 0,50, Ds. J. A. G. f 1, Wed. D. M. f 1, D. L. f 1, D. A. L. f 1, Wed. v. D. f 0,50, J. C. O. f 0,50, G. v. f 1, B. R. f 0,50, P. W. f 1, A. d. B. f 0,50, N. v. A. f 0,50, Ant. de B. f 0,50, S. v. N. f 0,50, J. v. B. f 1, Christel. Jongelingsver. f 3.
Uit Leiden: V. v. N. f 1.

Aanbevelend,

Namens Deputaten,
J. C. C. VOIGT, Penningm.

Raamsdonk, 28 April 1902.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

1/2 coll. Berkel	f 9,50	Schiedam	f 46,55
„ „ Charlois	- 12,80	Velp B	- 16,69 ⁵
Cappelle	- 6,60	Bennekom	- 7,10
Deilshaven	- 28,30	Almeloo	- 12,34
Oud-Terbrugge	- 2,25	Deventer B	- 9,80
Hoek v. Holland	- 5,10	Enschede	- 14,83 ⁵
Hoogvliet	- 3,75	Enter	- 3,25
Katendrecht	- 21,50	Haaksbergen	- 2,87
Maasland	- 26,10	Hengelo	- 2,90 ⁵
Maassluis A	- 23,25	Holten	- 3,15
„ „ B	- 22,15	Nijverdal	- 9,43 ⁵
Overschie	- 8,30	Olst	- 2,35
Pernis	- 20,75	Rijssen	- 2,58
Portugaal	- 2,30	Vriezenveen	- 2,50
Rhoon	- 5,50	Wierden	- 2,20
Rotterdam A	- 175,85	Wijhe	- 4,—
„ „ B	- 68,90	Oud-Loosdrecht	- 5,10 ⁵
IJselmonde	- 6,38	Harderwijk	- 25,45
Fijenoord	- 9,08	Wzep	- 5,14

Contributies.

Door Ds. W. Doorn te 's Gravenhage, van de Familie v. e. overleden broeder ter voldoening aan diens begeerte f 10.

Door Dr. B. Wielenga te Westmaas, Corr. Cl. Dordrecht, de contrib. uit: 's-Gravendeel, van J. Mol f 1, C. Brand f 0,50, A. Noorlander f 0,50, G. v. d. Stelt f 0,50, M. Verhoef f 0,50, W. F. van Dam f 1.

Nieuw-Lekkerland, Corr. P. van Schaik, van P. van Schaik f 1, A. Verkerk f 1, J. de Haan f 1, A. den Boer f 0,25, K. Simons f 0,25, Joh. den Ouden f 0,25, W. van Essen f 0,25, A. Stam H. f 0,50, T. de Looze f 0,25, A. de Lange f 0,25, A. van Vliet f 0,50, P. W. Hak f 0,25, A. Stam f 0,25, E. de Jong f 0,25, G. Mes f 1, K. van Winkelhoff f 0,25, Jb. 't Hart f 0,50, J. Damstuf f 0,25, J. F. de Vries f 1.
Westmaas, van Dr. B. Wielenga f 1, Adr. v. d. Berg f 1, C. Monster f 1, G. Oudheussen f 1, J. v. Vliet f 1, Mej. Wed. J. Quartel f 1, L. Hordijk f 0,50, Jb. Quartel f 0,50, W. Reedijk f 0,50, L. Reedijk f 1, J. v. Pelt f 0,50, A. Wols f 0,50, H. de Jong f 0,50, A. Snijders f 0,50, C. Stougie f 0,50, Mej. P. v. d. Spaar f 0,50, H. Reijkerk f 0,25, K. van Hoften f 0,20, J. Hensen f 0,25, T. in 't Veld f 0,25, W. de Penning f 0,25, Joh. Kern f 0,25, B. Trouw f 0,25, B. v. Vliet f 0,25, C. Hensen f 0,25, W. de Groot f 0,50.
Dordrecht A & C, Corr. A. de Haan, van Ds. H. J. Reijl f 1, G. F. W. Herengreen f 1, A. de Haan f 1, A. Bactio f 1, J. J. v. d. Steenhoven f 1, Wed. C. Kiele f 1,

P. van Andel f 1, J. Rijkhoek f 1, Ds. H. G. de Jonge f 2, F. Slijper f 2, G. v. d. Heuvel f 2, K. Wieringa f 1, D. Meeldijk f 1, A. v. Gelder f 1, P. Koonings f 2, W. B. Kroeze f 1, W. Kooimans f 0,50, W. den Breems f 1, Mej. J. Gips f 1, H. v. d. Groof f 0,50, A. van Rijswijk f 1, J. B. H. van Rijswijk f 1, W. van Rijswijk f 1, B. de Wit f 0,50, Krüger f 1, H. van Rijswijk f 1, A. v. d. Weg f 2,50, F. C. Vendelo f 0,50, N. Veten f 1, L. C. Oranje f 2,50.

Hendrik Ido-Ambacht, van Esser f 1, Steehouwer f 2.

Door Ds. A. M. Donner te Amersfoort, Corr. Cl. Amersfoort, de contrib. uit: Amersfoort A, Corr. H. Havighorst, van Ds. A. M. Donner f 1, Ds. J. J. de Visser f 0,50, Ds. D. Huijsing f 2,50, W. Ruitenbergh f 5, E. J. van Ommen f 5, H. Koning f 2,50, G. Veenendaal f 1, H. P. van Haselen f 2, A. Vonk f 2, H. van Haselen f 2, K. Kok f 2, A. Bast f 1, M. N. K. Oosterveen f 1, C. H. van Doorn f 1, G. Koning f 1, M. Smit f 1, K. v. d. Burg f 1, C. Pleines f 2,50, J. van den Berg f 1, C. Boerwinkel f 2,50, H. J. Bast f 1, Mej. de Wed. Koppen f 1, Mej. de Wed. W. v. d. Burg f 1, Mej. de Wed. Pon f 1, H. Havighorst f 1, Ph. Best f 1, J. Schaap f 1, K. v. d. Burg f 1, Mej. Varenkamp f 1, en gift van Mej. P. v. A. f 2.

Amersfoort B, Corr. B. J. Bloemendaal, van Ds. M. J. Bouman f 2,50, Ds. H. Teerink f 1, D. Ruys f 1, B. J. Bloemendaal f 1.

Baarn, Corr. H. Hornsvelt, van L. Veenstra f 0,50, S. van Soeten f 2, Th. Dijk f 0,50, H. Peet f 1, H. Hornsvelt f 1, A. J. Doorspik f 1, W. Egels f 1, A. L. Veenendaal f 1, Ds. W. H. Gispens f 1,50, J. P. van Arkel f 1, P. Dijk f 1, J. van Kesteren f 0,50.

Bunschoten A, Corr. G. Huygen sr., van Ds. J. Bakker f 2, A. Huygen Lzn. f 1, W. v. Twillert f 1, L. Duyst Lzn. f 1, L. Duyst Jzn. f 1, D. Kroon f 1, A. Meester Arn. f 1, J. Pruys Tzn. f 1, Wed. J. Koelewijn D. f 2,50, H. Hopman Stzn. f 1, H. Heynen H. f 1, G. Huygen Az. f 3, S. v. d. Bos f 1, T. Hopman Stzn. f 1, en Frije Giften: van Wed. R. Beukers f 1, L. Huygen Kz. f 2,50, J. Beukers f 1, G. Schap f 1, P. Viender Mz. f 1, H. Koelewijn Wz. f 1, K. v. Goor f 0,50, A. Huygen Kz. f 0,50, Wed. J. H. f 2,50, J. v. d. Bos f 1, K. H. H. f 1, de Erven B. f 1, de Erven B. f 0,50.

Bunschoten B, van Dr. G. v. Goor f 1.

Oud-Loosdrecht, van Dr. R. Brouwer f 1.

Kenswoud, Corr. A. v. Ginkel, van A. Evers f 1, G. v. d. Woerd Gzn. f 1, G. van Voorst f 1, H. van Voorst f 1, Scherpenzeel, Corr. A. v. Ginkel, van Ds. O. Los f 2, A. Berends f 2, W. Hiennekamp f 1, J. v. d. Lagemaat f 1, W. M. van Setten f 2, D. Berkhof f 1, Wed. A. Esser f 1, G. Esser f 1, R. v. Ginkel f 1, J. v. Hoevelaken f 1, A. v. Ginkel f 1, J. Heinen f 1, L. Lagerwerf f 1, Mej. A. ten Broek f 1, J. Homoeit f 1, Mej. M. Witteveen f 1, G. v. d. Lagemaat f 1, Wed. A. ten Broek f 1, Wed. H. v. d. Berg f 1.

Soest, Corr. J. W. Smits, van J. de Ruig f 1, E. J. v. d. Flier f 1, J. W. Smits f 1, E. Kwint f 1, B. Groeneveld f 1.

Veenendaal, van Ds. W. den Hengst f 2.

Westbroek, f. Achtienhoek, Corr. W. de Gier, van J. H. de Waal Maleijt f 2,50, N. Bos f 1, C. v. Barneveld Az. f 1, J. v. Voorst f 1,50, A. Grootendorst f 1, E. v. Vulpes f 1, A. Wijnen f 1, H. Wijnen f 1.

Door Ds. T. Noordewier te Meppel, Corr. Cl. Meppel, de contrib. uit: Hollandsche-veld, Corr. Ds. A. v. Dijk, van Ds. A. van Dijk f 2, Jk. Kikkert f 2, Joh. Steenberg f 2, J. Thalen f 1, W. v. Echten f 0,50, S. Booy f 0,50, J. Guiche-laar f 1.

Meppel, van Ds. 1. Noordewier f 2,50, Hs. Timmer f 5, J. Teunis f 5, J. Stadig f 2,50, J. J. Boersma f 2,50, A. Lakke f 2, J. Stagger f 2, B. Schuurman f 5, J. van Dijk Lzn. f 5, C. J. van Dijk f 2,50, J. v. d. Bosch f 2,50, A. Wouda f 1, W. Jonkman f 1, Wed. J. Schuurman f 5, L. van Dijk Jz. f 5, Jan Klein f 2, P. van Echten f 2, H. Klinkert f 5, G. Stagger f 2, Wed. R. de Vries f 1,50, T. Wolters f 1, R. Broekhuizen f 1.

Nijveen, Corr. Ds. G. v. Halsema, van Ds. G. van Halsema f 1,50, Lukas Prins f 1,50, Abel Middeldveld f 2, Kornelis de Boer f 1,50, Roelof Kreuze f 1.

Zuidwilde, Corr. f. s. F. Haverkat, van Ds. F. Haverkat f 1, J. Wassens f 0,50, A. Boscher f 0,75, J. Bouwman f 0,25, J. Kistjes f 0,25, J. Tibben f 0,25, J. Beekendaal f 0,25, L. Batterink f 0,50, A. Linde f 0,25, H. Hein f 0,25, J. de Jonge f 0,25, G. Duinerik f 0,50, A. L. Steenberg f 2, F. Eeloot f 0,50, K. Steenberg f 0,75, A. H. Steenberg f 2, A. Zanting f 0,50, H. Boschman f 0,25, Lukas Batterink f 1, J. Dragt f 0,25, H. Batterink f 0,25.

Door Ds. C. M. W. Piel te Wzep, Corr. Cl. Harderwijk, de contrib. uit: Oudebroek, van wijlen A. A. Brouwer f 2, G. v. Zwaluwenberg f 2, Mej. Hendrikje Spijkerboer f 2,50.

Ernael, Corr. G. O. de Jong, te zamen f 27,50. Patten te zamen f 10,50.

De Penningmeester

van de Theologische School,

DR. H. FRANSSEN.

ONMIDDELIJKE WEDER- GEBORTE. XL (Slot).

Niet anders is het bij den Apostel Paulus, die het woord wedergeboorte slechts eenmaal, Tit. 3 : 5, gebruikt, maar van de zaak zelve herhaaldelijk spreekt.

Bij het eerste lezen krijgt men den indruk, dat Paulus deze geestelijke vernieuwing des menschen bindt aan den doop. Titus 3 : 5 kan hierbij buiten beschouwing blijven, want het is hoogst twijfelachtig, dat Paulus bij de woorden : bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes, aan den doop heeft gedacht. Het ligt veel meer voor de hand, om te meenen, dat de Apostel de wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes zelve onder het beeld van een bad heeft aangeduid, om daardoor te kennen te geven, dat de geloovigen door die wedergeboorte en vernieuwing als door een geestelijk bad zijn gereinigd en alzoo zalig gemaakt.

Maar al is in Tit. 3 : 5 dus waarschijnlijk niet van den doop sprake, in vele andere plaatsen verbindt Paulus de wedergeboorte en vernieuwing des menschen ten nauwste met den doop. Zoo zegt hij in Rom. 6 : 3, 4, dat zij, die in Christus Jezus gedoopt zijn, in zijnen dood gedoopt en door den doop met Hem in zijnen dood begraven zijn, opdat zij, gelijk Christus uit de dooden opgewekt is, in nieuwigheid des levens wandelen zouden. En deze gedachte wordt in de volgende verzen niet alleen uitgewerkt, maar keert ook elders terug, Gal. 3 : 27, Ef. 4 : 5, Col. 2 : 11, 12. De doop, die in Paulus' tijd altijd bij wijze van onderdompeling plaats had, is eene inlijving in de gemeenschap aan den dood en de opstanding van Christus, en dus inderdaad een bad der wedergeboorte en der vernieuwing des Heiligen Geestes.

En toch kan het de bedoeling van Paulus niet zijn, om de afsterfing van den ouden en de opstanding van den nieuwen mensch, dat is met andere woorden, de wedergeboorte zoo aan den doop te binden, dat ze daardoor eerst tot stand zou zijn gekomen.

Want de Apostel leert immers duidelijk, dat de doop het geloof onderstelt. Overeenkomstig het bevel van Christus werd in de dagen van Paulus niemand gedoopt, tenzij hij vooraf het Evangelie gehoord, door het geloof aangenomen en van dat geloof belijdenis gedaan had, Hand. 16 : 31—33, 19 : 5, 1 Cor. 1 : 17.

Wat geloof nu, dat aan den doop voorafgaat, is bij Paulus het middel der gemeenschap aan Christus en aan al zijne weldaden. Door dat geloof wordt de mensch gerechtvaardigd, Rom. 3 : 26, wordt hij een kind van God, Gal. 3 : 26, ontvangt hij een nieuw leven, Gal. 2 : 20, is hij de zaligheid deelachtig, Rom. 10 : 9, Ef. 2 : 8, heeft hij gemeenschap aan Christus, Gal. 2 : 20, 2 Cor. 13 : 5, Ef. 3 : 17. Zelfs is dat geloof een werkzaam beginsel, bron van vreugde en blijdschap, van liefde en goede werken, Rom. 15 : 13, Gal. 5 : 6. Wie het geloof bezit, is daardoor dus deelgenoot van alle goederen des heils.

Om deze reden kan Paulus de wedergeboorte en het nieuwe leven niet zoo aan den doop hebben verbonden, als ware deze daarvan de oorzaak of het voertuig. Maar als Paulus de Christenen te Rome opwekken wil tot een wandel in nieuwigheid des levens, dan herinnert hij aan hun doop, aan die daad, die het voor hen zelve en voor alle menschen duidelijk aan het licht had gebracht, dat zij met de wereld gebroken hadden en in de gemeenschap met Christus en zijne discipelen waren overgegaan. Die breuke met de wereld en dat ingaan in de gemeenschap met Christus was wel reeds begonnen, toen zij het hun verkondigde Evangelie met een oprecht geloof hadden aangenomen. Maar dat geloof had zijne waarheid en echtheid bewezen, toen het zich voltocde in de acte

van den doop. Het zich laten doopen was de onmiddellijke, zichtbare uitdrukking van hun geloof. En de doop drukte daarop in 's Heeren naam het teeken en zegel. De geloovigen werden door den doop verzekerd van de weldaden des verbonds, die zij door het geloof hadden aangenomen. Geloof en doop hangen daarom in dezen zin ten nauwste samen, en het is om die reden, dat Paulus dezelfde weldaden nu eens aan het geloof en dan weer aan den doop kan toeschrijven. In Gal. 3 : 26 en 27 staat het beide naast elkaar : de geloovigen zijn kinderen Gods alleen door het geloof in Christus Jezus en toch hebben zij, door gedoopt te worden in Christus, Christus aangedaan.

Uit dit alles blijkt, dat de afsterfing van den ouden en de opstanding van den nieuwen mensch, dat is met andere woorden, de wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes, evenals de rechtvaardigmaking, door Paulus beschreven wordt als eene vrucht des geloofs. Maar dat geloof zelf, ofschoon uit het gehoor, is een werk des Heiligen Geestes, die het onder de verkondiging des Evangelies door de krachtadige roeping in het harte werkt. De verkondiging des Evangelies heeft plaats in den Heiligen Geest, in betooning van geest en kracht, 1 Cor. 2 : 4, 4 : 20, 1 Thess. 1 : 5. De roeping, die tot de uitverkorenen komt, is eene krachtadige, welke het geloof tot gevolg heeft, Rom. 8 : 28, 30. Dat geloof is eene gave Gods, Ef. 2 : 8. Niemand kan zeggen: Jezus den Heere te zijn dan door den Heiligen Geest, 1 Cor. 12 : 3. Bij Paulus is dus het zaligmakend geloof, als het middel der rechtvaardigmaking en als het beginsel des nieuwen levens, eene vrucht van de werking des Heiligen Geestes. En de Heilige Geest werkt dat geloof onder de verkondiging des Woords, door de uit- en inwendige roeping saam. Als Paulus plant en Apollos nat maakt, dan geeft God den wasdom.

Ofschoon er verschil is in de wijze van uitdrukking, komt met deze leer van Paulus zakelijk die van Johannes overeen. Terwijl eerstgenoemde den oorsprong des geloofs toeschrijft aan de krachtadige roeping Gods, aan de werking des Heiligen Geestes, geeft laatstgenoemde op de vraag: wie zijn het, die tot Christus komen en in Hem gelooven, ten antwoord: degenen alleen, die uit God zijn geboren. Gelijk Paulus zegt, dat de natuurlijke mensch de dingen des Geestes Gods niet verstaat, zoo lezen wij bij Johannes, dat de duisternis het licht niet begrijpt, dat de menschen de duisternis liever hebben dan het licht, dat niemand zonder wedergeboorte het koninkrijk Gods kan zien enz. Tot Christus komen dus met een oprecht geloof alleen diegenen, die door den Vader aan den Zoon gegeven zijn, 6 : 37, 39, 17 : 2 v., 18 : 9, die krachtens die gave in het voornemen Gods reeds gezegd kunnen worden, kinderen Gods te zijn, 11 : 52, en tot Jezus' schapen te behooren, 10 : 16, die daarom in den tijd uit God, uit Zijn Geest worden geboren, 1 : 13, 3 : 3, 5 v., 8 : 47, 1 Joh. 2 : 29, 3 : 9, 4 : 7, 5 : 1, 4, 18, uit de waarheid zijn, 18 : 37, de waarheid doen, 3 : 21, Gods wil begeeren te volbrengen, 7 : 17, door den Vader getrokken worden en het van den Vader gehoord en geleerd hebben, 6 : 44, 45, 8 : 47, 10 : 27.

Ongetwijfeld hebben wij bij deze menschen, die met een oprecht geloof tot Jezus kwamen, omdat zij uit God waren geboren, in de eerste plaats te denken aan die Israëlieten, die in de waarheid der Oudtestamentische openbaring waren opgevoed, die deze waarheid liefhadden en dienovereenkomstig wandelden, en die daarom langzamerhand allen in Jezus den Christus erkenden en Hem aannamen met een ongeveinsd geloof 1 : 11, 12. Voorbeelden hebben wij daarvan in Andreas, Johannes, Simon, Philip, us, Nathanaël 1 : 35 v., Nicodemus, 3 : 1 v., Jozef van Arimathea, 19 : 38 en

anderen. Zulke Israëlieten zonder bedrog konden, ofschoon zij oprechte geloovigen waren, toch wel korter of langer tijd er aan twijfelen, of Jezus werkelijk die Messias was, die aan de vaderen was beloofd. Maar als zij waarlijk uit God geboren waren, de waarheid kenden en liefhadden, dan kwamen zij ook allen vroeger of later tot Jezus en beleden Hem als den Christus. Omdat zij door den Vader aan den Zoon gegeven waren en dus tot Zijne schapen behoorden, daarom kenden zij Zijne stem, als deze tot hen kwam, 10 : 26, 27.

Dit komen tot Christus, dit gelooven in Zijnen naam, was dan omgekeerd weer een bewijs, dat zij uit God geboren waren. Een iegelijk, die geloof, is uit God geboren, 1 Joh. 5 : 1, en bewijst in dat geloof, dat hij uit God is geboren. Het geloof is gevolg en vrucht, maar daarom ook teeken en zegel van de geboorte uit God. De geboorte uit God komt eerst, zoowel voor onszelf als voor anderen, in dat geloof aan het licht. Even sterk als de andere Apostelen bindt daarom Johannes de zaligheid en het leven aan het geloof. Die in den Zoon geloof, heeft het eeuwige leven, 3 : 16, 36, 5 : 24, 6 : 47, 11 : 25, enz., maar wie niet geloof, blijft onder Gods toorn, is alreede geoordeeld en zal het leven niet zien, 3 : 16, 18, 36 enz.

Wedergeboorte en geloof staan dus overal: waar de Schrift er over handelt, met elkander in het nauwste verband. Zeer schoon en waar zegt Calvijn in zijne verklaring van Joh. 1 : 13: de Evangelist schijnt de orde om te keeren, als hij de wedergeboorte laat voorafgaan aan het geloof, daar ze toch veeleer eene vrucht is van het geloof en er op volgt. Maar daarop dient geantwoord, dat het een met het ander zeer goed overeenstemt, want door het geloof ontvangen wij een onvergankelijk zaad, waardoor wij tot een nieuw, Goddelijk leven worden wedergeboren. En toch is dat geloof zelf ook reeds een werk des Heiligen Geestes, die niet anders dan in Gods kinderen woont.

Wat God alzoo heeft samengevoegd zullen wij niet scheiden. De wedergeboorte in den ethischen zin van Paulus' spraakgebruik mag niet worden losgemaakt van de wedergeboorte in de metaphysische beteekenis, waarin Johannes meermalen van haar spreekt.

Wat de wedergeboorte in enger zin aanwezig is, daar komt ze, afgedacht van de kindereen, die nog niet tot jaren van onderscheid zijn gekomen, ook in de wedergeboorte in ruimer zin, in oprecht geloof, in waarachtige bekeering, in een leven overeenkomstig Gods getuigenis aan het licht. En waar geloof en bekeering aanwezig zijn, daar mogen wij op grond van Gods Woord bij onszelf en bij anderen tot een voorafgaand werk des Heiligen Geestes besluiten.

Al deze weldaden deelt God uit in den weg des verbonds, onder de bediening der genademiddelen, welke Hij verordend heeft. Wel bevatten de genademiddelen die weldaden niet in zich en kunnen ze daarom ook niet mededeelen of bewerken. Maar God heeft toch in Zijne groote goedheid zich verbonden, om al de weldaden des genadeverbonds uit te deelen daar, waar dat verbond naar Zijne inzetting wordt bediend.

Dat geeft moed en hope, om met de verkondiging van Gods Woord en de bediening Zijner sacramenten getrouwelijk voort te gaan. Gods Woord keert niet ledig weder, maar doet al wat Hem behaagt. Het moge dezen eene reuk des doods ten doode zijn, voor anderen is het eene reuke des levens ten leven. In den weg des verbonds voert God het raadsbesluit Zijner eeuwige verkiezing uit. Maar dat legt ook den plicht op, om het Evangelie te prediken aan alle creaturen, niet aan uitverkorenen en wedergeborenen alleen, die ons immers onbekend zijn, maar aan alle menschen zonder uitzondering. Er is onderscheid tusschen de bediening des Woords in de vergadering van geloovigen, en de prediking des Evangelies in de Heidenwereld, en dat onderscheid mag niet worden uitge-

wischt. Maar voor allen, die het Evangelie hebben gehoord, geldt de regel: die in den Zoon geloof, heeft het eeuwige leven, maar die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, de toorn Gods blijft op hem.

BAVINCK.

DANKBAAR EN VOLDAAN.

Het korte episteltje, dat de vorige week van Dr. Kuiper, den tegenwoordigen Minister van Binnenlandse Zaken in de *Bazuin* werd opgenomen, heeft zeker aan de meeste lezers van dit weekblad, evenals aan ons, een gevoel van dankbare bevrediging geschonken.

In de eerste plaats komt, dunkt ons, aan Dr. Kuiper een woord van hartelijken dank toe voor de welwillendheid, om in den vorm van een particulier schrijven aan Prof. Rutgers zijn gevoelen aangaande eene voor onze Kerken belangrijke quaestie ter algemeene kennis te brengen. In de Kamer had de Minister wel in het begin van zijn optreden volkomen terecht gezegd, dat hij haar geen blik in de keuken zou gunnen; maar hij heeft toch door dit schrijven aan zijne vrienden een kijkje in zijne werkplaats verleend, waarvoor zij hem hoogst erkentelijk zullen zijn.

Maar de welwillendheid van het antwoord wordt nog overtroffen door de zakelijkheid en de ondubbelzinnigheid van den inhoud.

Dr. Kuiper verklaart daarin toch, dat „komt het tot regeling van de verhouding tusschen de Overheid en de bijzondere Hoogescholen, de Godgeleerde Faculteiten geheel buiten spel moeten blijven, zoodat ze niets van het Rijk ontvangen, maar dan ook in geen enkel opzicht, noch wat benoemingen, noch wat onderwijsprogramma of examina betreft, ook maar op eenigerlei wijze aan eenige controle van Rijkswege onderworpen zouden worden. Hier past de controle niet aan den Staat, maar uitsluitend aan de Kerken, en aan haar alleen.”

Deze woorden laten aan beslistheid niets te wenschen over, en zijn voor geen tweederlei uitlegging vatbaar.

Als de quaestie van subsidie en effectus civilis aan de orde komt, wordt door den Minister voor de Theologische Faculteiten der bijzondere Hoogescholen eene uitzondering gemaakt. Zij nemen naar zijne meening eene eigene zelfstandige plaats in.

Voor de andere Faculteiten kan de vraag dan nog wel van belang zijn, of zij de voorrechten, welke de Regeering haar biedt, aanvaarden kunnen op de conditiën, die daaraan natuurlijk verbonden zullen zijn. Maar deze vraag, hoe gewichtig ook, gaat de Kerken niet aan. Zij behoort in den kring der Vereeniging voor Hooger Onderwijs thuis.

Er is nog iets in het antwoord van Dr. Kuiper, dat ten hoogste verblijdt. In de Gereformeerde Kerken zijn lang niet allen over het al of niet wenschelijke van staatsubsidie eenstemmig. Velen zouden er hoegenaamd geen bezwaar in zien, om voor de School tot opleiding voor den dienst des Woords en zelfs voor de Kerken geldelijken steun van de Overheid te ontvangen. Ze waren dan ook van meening, dat de *Bazuin* hier te pessimistisch over dacht. Daarom is het van belang, op te merken, dat Dr. Kuiper dezelfde vreeze schijnt te koesteren en van oordeel is, dat, bij eene regeling van de verhouding tusschen de Overheid en de bijzondere Hoogescholen, de Godgeleerde Faculteiten geheel buiten spel moeten blijven.

Dat is eene aanmerkelijke wijsheid, zoowel op zichzelf, als in verband met de zaak der Vereeniging van Theol. School en Theol. Faculteit.

Door het schrijven van Dr. Kuiper is deze quaestie zeer vereenvoudigd.

Het gaat thans, dunkt ons, niet meer aan, om het Advies der 25 broederen te verwerpen om redenen, daarbuiten gelegen.

De Kerken staan nu voor het Advies, gelijk het daar ligt, en hebben te beslissen, of zij aan dit Advies, dan wel aan het voorstel van Ds. Klaarhamer of aan dat van Prof. Noordzij c.s. de voorkeur zullen geven.

BAVINCK.

HET GEESTELIJK LEVEN.

INDACHTIG MAKENDE GENADE.

De Profeten ontvingen het Woord door ingeving des Geestes. Ons echter geeft de Geest het Woord niet in. Hij bepaalt er zich toe het ons indachtig te maken. Zulks onderstelt dat het Woord ons door onderricht of onderzoek bekend is.

Dit doet de waarde van onderricht en onderzoek duidelijk uitkomen. Bepaalt toch de Geest er zich toe om ons het Woord indachtig te maken, dan ligt het op onzen weg om ons tot het Woord te begeven. De indachtig makende werking des Heiligen Geestes maakt immers onderricht en onderzoek niet overbodig, maar veeleer noodig; men wordt slechts indachtig wat men geweten heeft. In plaats van dus alles

onmiddellijk van den Geest te verwachten, moeten wij Hem, om zoo te spreken, in de hand werken, door het Woord ernstig te onderzoeken, tot ons hart een schatkamer des Woords geworden is. Zonneschijn en regen doen slechts den bezaaiden akker vruchten dragen; ook in het geestelijke is het alzoo. Om te ontvangen moet men bezitten; gegeven wordt slechts aan wie heeft.

Zelfs moeten wij met den Geest medewerken, ons zelve telkens indachtig makende wat God in Zijn Woord tot ons zegt, gelijk de heilige dichter, die de Wet des Heeren overdacht nacht en dag. Hier komt geene traagheid te pas, die het op den Geest aankomen laat. Zoo wij de woorden Gods trouwens liefhebben, zullen wij ze gedurig ons zelve indachtig maken. De zoete woorden, tot ons gesproken door onze liefhebbers, de schoone beloften, ons door betrouwbare personen gedaan; de laatste bevelen, ons door stervende verwanten gegeven, wij vergeten ze nooit. Wij schamen ons zelfs als wij er aan herinnerd moeten worden. Zullen wij dan de Woorden Gods vergeten?

Onze onvolkomenheid, nader gezegd, onze traagheid en ons onverstand, onze vleeschelijkheid en ongeloofigheid, aan onzen kinderlijken, onvolkomenen staat eigen, maken noodig, dat de Geest ons in dit werk tegemoet, ja voorkomt, door ons het Woord indachtig te maken.

Als wij belijden dat de Geest ons het Woord indachtig maakt, zegt dit meer dan dat Hij er ons aan herinnert. Zijne werking beperkt zich niet tot het geheugen. Voorzeker wekt hij de herinnering op, maar tevens opent Hij ons verstand om het voor onze aandacht gesteld woord te verstaan, en doet Hij er ons in onze harten de kracht van gevoelen.

Waarom echter kan de mensch bemerken dat het de Heilige Geest is, die ons het woord indachtig maakt?

Gemeenlijk stelt men het merkteeken in de kracht, waarmede het woord op ons gemoed wordt gedrukt. Dan moet het van den Geest komen! Dit is echter verkeerd geoordeeld. Wij moeten het veeleer omkeeren, en zeggen, dat het merkteeken hierin bestaat, dat de kracht van het woord door ons wordt gevoeld. Niet altijd trouwens valt het woord met kracht op ons hart. Het kan ook gaandeweg, evenals de zon bij haren opgang, voor onze aandacht oprijzen. Het houdt ons vast; wij worden er mede werkzaam en gaan er over nadenken; terwijl wij het overdenken, worden wij er ingeleid, om zijne waarachtigheid, heiligheid, rijkdom en schoonheid te zien, en zijne gepastheid op de omstandigheden en toestanden, waarin wij ons bevinden. Daarin juist ligt het zegenrijke van de indachtig makende werking des Geestes. Hij brengt het woord niet slechts voor onze aandacht, maar legt het ons uit, en troost of vermaant er ons door.

Daarom is het woord, dat van den Geest onder onze aandacht gebracht wordt, steeds op zijn tijd en op zijn pas. De Geest brengt ons geene woorden van vertroosting, als wij eene bestraffing of opwekking noodig hebben. Integendeel houdt Hij ons in dit geval tot ontdekking en bekeering leidende woorden voor, ontroerende woorden. Bindt Hij ons beloften op het hart, dan wijst Hij ons tevens aan, dat wij de hoedanigheden bezitten van hen, wie deze beloften gelden, licht gevende over Zijn eigen werk in ons. Als wij bezig zijn om in eigene kracht te werken, of om eene eigene gerechtigheid op te richten, dan zal Hij geene woorden voor onze aandacht brengen, die ons tot werkzaamheid aandrijven, tenzij dan zulke, die er op berekend zijn, om ons vanwege de grootte van den eisch, dien zij bevatten, ons ons onvermogen tot besef brengen om ze in eigen kracht te volbrengen, of ze zoo te volbrengen, dat onze gehoorzaamheid ons tot gerechtigheid kan dienen. Zijn wij daarentegen traag in het goede, dan zal de Geest geene woorden voor onze aandacht brengen, die ons van onze onmacht spreken, en ons in onze traagheid stijven, maar zulke, die ons wakker maken uit onzen slaap. Men onderzoekt dan wel of het woord, dat ons voorkomt, een woord op zijn pas is.

Ook moeten wij voorzichtig zijn om van het indachtig makend werk des Geestes geen verkeerd, ons schadelijk gebruik te maken.

De gevaren hiertoe zijn velerlei. Er bestaat gevaar, dat wij, als ons woorden uit de Schrift voor de aandacht gesteld worden, het geschrevene of gepredikte woord gaan minachten, en dit gaan beschouwen als de doode letter, die slechts levend wordt, als de Geest het tot ons brengt.

Er bestaat gevaar, dat wij het Woord slechts dan als tot ons gericht aanmerken, als het door den Geest met kracht op ons hart wordt gedrukt, zoodat wij het Woord lezen of aanhooren, als gold het ons niet.

Indachtig loopen wij gevaar om uit het ons indachtig gemaakte Woord

iets verkeerd af te leiden. Dit geschiedt als men uit deze werking des Geestes afleidt dat men kind van God is. Waarlijk, op andere gronden dan deze moeten wij de zekerheid van ons kindschap vestigen. Niet alle van den Geest uitgaande verlichting gaat met de zaligheid gepaard, ook dan nog niet, als zij ons gemoed eenigszins in beweging brengt. Lezen wij niet van menschen die verlicht zijn geweest, en het goede Woord Gods hebben gesmaakt, en nochtans afvallig geworden en aan het verderf overgegeven zijn?

Ook bestaat er gevaar dat wij ons tevreden stellen met het Woord te ontvangen. Waarom maakt de Geest het ons indachtig? Immers opdat wij met het Woord werkzaam worden, en onze winste doen zouden. Als Hij, om een voorbeeld te nemen, den tekst voor onze aandacht brengt: het bloed van Jezus reinigt ons van onze zonden — dan doet Hij zulks opdat wij tot dat bloed onze toevlucht zouden nemen. Hij wijst op eene geopende deur ter ontkoming; niet het op die deur gewezen worden echter, en evenmin de blijdschap, die het zien er van in ons verwekt, maar het uitgaan door de deur verlost den gevangene uit zijn kerker. Men vrage zich dus af: wat heeft het Woord, dat de Geest voor mijne aandacht bracht, en als op het harte bond, in mij uitgewerkt? Ik heb het Woord, goed, maar heb ik ook de zaak?

Voor al het gevaarlijk, om woorden der Schrift, die indertijd tot bijzondere personen gesproken zijn, als tot ons gericht aan te merken, ingeval zij ons plotseling in de ziel vallen, en ons gemoed in beweging brengen. Uit de Schrift zien wij dat God somtijds rechtstreeksche bevelen of profetische openbaringen aan menschen gaf, 't zij om hun eenig bijzonder werk te laten doen, 't zij om hen van het welslagen van dit werk te verzekeren. In die gevallen echter sprak Hij met hoorbare stem tot hen, of door een engel, of door een profeet, en zoo Hij al door Zijn Geest in hun binnenste tot hen sprak, nam Hij hiertoe niet een woord uit de Schrift, maar sprak een eigen, nieuw woord. Dat zulke profetische openbaringen thans niet meer gegeven worden, laat zich uit de Schrift niet bewijzen; men late dus de mogelijkheid ervan open. Toch zij men uiterst voorzichtig. Uit de Schrift blijkt dat zij, waar zij gegeven werden, steeds in engeren of wijderen samenhang stonden met de algemeene belangen van het Rijk Gods, zelfs dan als zij liepen over het vinden van ezelinnen. Wat moeten wij dan, denken van de openbaringen die velen zeggen ontvangen te hebben omtrent aardsche zaken, henzelven aangaande? Dat zij geen steun vinden in Schriftuurlijke voorbeelden. Voorts bedenke men dat zij, blijkens de Schrift tot de uitzonderingen behorende, en geenszins zoo veelvuldig voorkomende, als velen, die ze telkens meenen te ontvangen, ons willen doen gelooven. Ook vielen zij niet aan elk te beurt; bepaaldelijk werden zij er mede begiftigd, die ze noodig hadden, omdat zij geroepen werden om bijzondere diensten aan het rijk Gods te bewijzen of een bijzonder zwaar kruis te dragen, om hen tot hun arbeiden en lijden te bekwamen. Men kan het alzo voor zeker houden dat de meesten, die meenen dat God door den Geest tot hen gesproken heeft, zich vergissen.

Behoudens al deze beperkingen mag gezegd, dat er waarlijk eene indachtig-makende werking des Geestes is, wier waarde niet te hoog kan worden geschat. Gemis aan ondervinding van deze werking teekent verwijdering des harten van God. Men sta dan naar de zalige ondervinding van leerling te zijn van den Leeraar der gerechtigheid, die ons bij de hand vat, en op het heilig gebied der geopenbaarde waarheid onze leidsman is. Hij opent de oogen, Hij leidt den wil, Hij verlevendigt de ziel, Hij sterkt het hart, Hij maakt den voet vast. Hij vergoedt ons de lichamelijke aanwezigheid van Christus; want wat deze voor Zijne discipelen was, de leeraar en de leidsman, dat is de Geest voor ons. Ja, meer dan dat: Hij verklaart ons Christus ten volle; zoodat wij diens woorden en werken verstaan, en bindt ons aan Hem, om Hem lief te hebben zonder Hem te zien, eens geestes met Hem te worden, en op Hem te hopen tot onzen jongsten snik.

VAN ANDEL.

DE NOODKAS VAN „EFFATHA.”

Tot onze blijdschap heeft ons verzoek, enkele weken geleden geplaatst, een goeie oorsprong gevonden. Zoals uit onderstaande verantwoording te zien is, hebben wij uit verschillende plaatsen giften ontvangen, sommige van een groot bedrag. Deze inkomsten, gevoegd bij de opbrengst der busjes, stellen ons in staat den vervallen termijn te voldoen. Deze uitkomst stemt ons tot dank aan allen, die ons steunden; maar bovenal om den Heere te erkennen, die de harten daartoe neigde.

Tevens kunnen we melden, dat er weer eenige busjes zijn aangevraagd en aan de adressen verzonden. Voor een goeden gang

van zaken verdient het, dunkt ons, aanbeveling, die busjes op geregelde tijden b.v. om de drie maanden te openen en de opbrengst over te maken aan onzen Penningmeester. Er zijn nog busjes beschikbaar.

Na de laatste verantwoording zijn ingekomen:

Door Ds. D. te Joure f 20; van Mej. H. K. te 's-Bosch f 1; van G. S. te Ommen f 5; van C. de N. te Noordwijk f 1; van H. H. te Tilburg f 2,50; van J. B. te Leiden f 1; van J. v. B. te Schoonduijk f 5; van N. N. te Gouda f 5; van H. W. J. v. B. te Nijmegen f 5; van T. te W. te Miste bij Winterswijk f 1; van J. v. B. te Meppel f 2,50; van Ds. T. P. te Amsterdam f 25; van de Afdeeling Den Haag f 12,50; van eenige vrienden te St. Pancras f 3; van de Jonged.-ver. te Snek f 2,16⁵; van N. N. te Colijnsplaat f 1; uit het busje van J. O. te idem f 1,56; van A. M. te Hillegom f 2,50; door A. W. te Utrecht, verz. op de bruiloft van C. v. d. D. f 4,57⁵; uit 5 busjes te Dordrecht van N. v. M. f 7,10; van J. L. f 2,77; van N. v. M. f 5,50; van A. v. d. S. f 4,63; van Joha. V. f 7,70.

De Commissie voor de „Noodkas.”

P.S. Het adres van den Penningmeester is L. G. VAN DORP te Leiden, Haarlemmerstraat 7.

Scheurkaleaders in de Kazerne.

Door J. v. d. Bos, Rotterdam: gevonden in de collectie van Kerk B . . . f 1,50
Van de Chr. Jongel.-V. te Stiens - 1,00
Door Jille de Boer Jzn., Drachtster-Compagnie: van de Geref. Jongelings-V. f 1,00
Van de Jonged.-V. „Ruth,” te Uithuizermeeden . . . f 3,00
Door D. v. Dijk, Blija, van de Geref. Jonged.-V. . . f 1,00
Door D. Drenth, Uithuizermeeden, van de Jongel.-V. „Biddt en werkt” . . f 3,00
Van N. N. te Aumersfoort . . - 10,00
Met den innigen wensch, dat allen die eene circulaire hebben ontvangen, nevens vele anderen, ons eene bijdrage in het belang der Militairen mogen zenden, zegt voor bovenstaande hartelijk dank

E. KROFVELD.

Rijnsijk, 12, 26 April 1902.

Op Hemelvaartsdag (8 Mei a.s.) houdt de Ned. Bond van Jongelings Vereenigingen op Geref. Grondslag zijn grooten jaarlijkschen Bondsdag in het Concertgebouw te Amsterdam.

De ochtendvergadering begint te 10 ure met een openingsrede door den Bondsvoorzitter Ds. J. E. Vonckenberg van Barendrecht. Daarna komen verschillende onderwerpen van huishoudelijke aard aan de orde als: vergroting van het Bondsorgaan, herziening der contributie-regeling, Art. 32, uitgaven van boekwerken, jaarboekje, moderne literatuur, rapporten, benoemingen, verslagen, plaatsbepaling voor den volgende Bondsdag enz. enz.

De middagvergadering vangt ten 2 ure aan. Na de gebruikelijke opening zal Prof. H. Bavinck van Kampen een referaat houden over „Saamwerking”, de heer Jb. van Oversteeg over: „J. V., „Luisgezin, Kerk” en Prof. Dr. J. Wolter van Amsterdam zal een opwekkende rede uitspreken.

Des avonds treedt eindelijk nog voor den Bond op Ds. K. Fernhout van Utrecht.

Onder de leden der Commissie, die de gastvrijheid der Amsterdammers voor de Bondsleden inroep, komen de namen voor van professoren der Stedelijke en der Vrije Universiteit, leden van Eerste en Tweede Kamer en andere autoriteiten.

De middag- en avondvergadering zijn publiek.

Tot de ochtend-vergadering hebben alle leden van aangesloten Vereenigingen toegang. Andere personen moeten vooraf schriftelijk introductie aanvragen.

Deze maatregel is noodzakelijk geworden door het van jaar tot jaar aangroeiend getal der bezoekers van den Bondsdag.

IN ZAKE DE OPLEIDING TOT DEN DIENST DES WOORDS.

Nu voor den dag, en alle man op z'n post!

Aan N. N.

Waarde Broeder,

Gij zijt niet de eenige die mij wijst op de nog onvervulde belofte in het slotwoord van de „Noodige Aanvulling . . .”, dat ik over de vraag: Wat kunnen en moeten nu de Kerken met dit Advies doen? in een volgend N^o. (van De Bazuin) gaarne iets wil zeggen. In het algemeen is daarover reeds zoo veel geschreven, dat ik mij wel zou kunnen ontslagen achten. Doch nu gij en andere broeders raad vraagt in bepaalde gevallen, wil ik u gaarne antwoorden.

1. Is de Kerkeraad geroepen, het Advies te bespreken en ter Classis Vergadering een oordeel uit te brengen? In 't afgetrokken beschouwd, heeft de Kerkeraad het volste recht om het Advies niet in behandeling te nemen. Nu het echter wel op elke Classis ter sprake zal komen, is het geraden dat ook uw Kerkeraad het bespreke. Zonder dat kan er geen sprake zijn van „doorzending naar de Classis.” De Classis heeft het recht, te vernemen, wat met die „doorzending” bedoeld wordt, en zal in doorzending zonder meer allicht eene aanbeveling zien. Wil men dat niet, dan deele men mede, hoe de Kerkeraad er over denkt, hetzij hij eenparig is, of anders, wat de meerderheid en wat de minderheid oordeelt.

De bewering, dat het Advies alleen voor de Generale Synode bestemd is, behoeft geen wederlegging; wel is tegenstand tegen zulke praktijk hoog noodig. Zóó doende zou de Gen. Synode komen te staan los

van en boven de Kerken, in plaats van uit de Kerken op te komen.

2. De algemeene Kerkeraad, of alleen de bijzondere, d.i. de Ouderlingen? 't is mij vreemd dat één bijzondere Kerkeraad kan meenen, de Diakenen buiten de bespreking en beoordeeling van zulk een algemeen Kerkbelang te moeten of te mogen houden.

Doet men dat ook als het de beroeping van predikanten geldt? En waarom dan wel inzake de opleiding? Diakenen hebben in zulk geval m. i. recht en roeping van protest, en van toezending van hun oordeel aan de meerdere Vergaderingen.

3. Wat moeten de minderheden doen? Dat is zeer eenvoudig. Zij verzoeken opening van hun oordeel in den instructiebrief naar de Classis. Mocht dat, onverhoopt en ongedacht, (ofschoon 't een enkele maal wel gebeurt), geweigerd worden, dan zende de minderheid zelve haar oordeel aan de Classis, die er prijs op stellen zal ook dat te vernemen.

4. Maar, als de Kerkeraad als zoodanig nu eens anders denkt dan de predikant en dan de Ouderling, die aan de beurt is om ter Classis te gaan, wat dan? Ja, dat is een lastig geval. Dan zijn in elk geval die afgevaardigden verplicht, het oordeel van den Kerkeraad niet alleen mede te deelen, maar ook te bepleiten op en met de gronden en redenen, daarvoor aangevoerd; daarna kunnen zij dan hun eigen opinie zeggen. Stemmen mag en moet ieder afgevaardigde naar eigen overtuiging. Zoo min in deze als in andere zaken kunnen Kerkelijke Vergaderingen een gebiedende, stembindende, opdracht geven (Daarom is het zoo noodig, als men tot verkiezing van afgevaardigden, deputaten e. a. wordt geroepen, zulke mannen te kiezen, die in de voornaamste zaken van één gevoelen zijn met de Vergadering). In het besproken geval zou ik raden, dat de Kerkeraad ook zelf zijn gevoelen aan de Classis deed weten. Misschien zou het, om het gansch moeilijke van dit geval, van wege het innerlijk strijdige van de opdracht des Kerkeraads en de oertuiging der afgevaardigde broeders, gewenscht zijn, door een paar broeders die den Kerkeraad in zijn geheel kunnen vertegenwoordigen, gehoor te vragen voor het gevoelen des Kerkeraads. Dat ware ook voor de officiële afgevaardigden een verlichting.

(De vraag, of het vooral uit zulk een geval niet blijkt, dat er iets kapt aan onze Kerkenordering, die van het beginsel uitgaat, dat de Kerken geregeerd worden door ouderlingen, en geen weg wijst hoe de Kerkeraad heeft te handelen, als de predikant-ouderling, die altijd als afgevaardigde ter Classis gaat, lijfrecht tegenover de meerderheid des Kerkeraads staat in zijn oordeel, laat ik, nu althans, zijde. Misschien zijn er wel beoefenaars van het Geref. Kerkrecht, die daarover eens willen nadenken en hun gedachten zeggen.)

5. Indien de leden der Gemeente over het geheel, of een deel van hen, anders denken dan de Kerkeraad — wat dan? Zou het ook goed zijn, dat de Kerkeraad de leden der Gemeente inlichte en in de gelegenheid stelde hun gevoelen te zeggen?

a. Om met het laatste te beginnen. Indien de Kerkeraad niet instemt met het Advies, is m. i. samenspreking met de leden niet noodzakelijk, al zou er reden kunnen zijn om 't nochtans te doen. Maar als de Kerkeraad mocht oordeelen, dat het overweging verdiende, den weg van dit Advies te gaan betreden, dan is samenspreking met de Gemeente m. i. plicht. Omdat dit Advies verandering beoogt; omdat het redeneert en contracteert alsof 't zeker is, dat de Gemeente nu eindelijk „rijp” zijn geworden, door de jarenlange rijpmakingspogingen, voor loslating van de Theol. School; omdat nog kort geleden de leden der Gemeente bij vernieuwing zijn opgewekt om door bijdragen enz. mede te werken tot de bevestiging en versterking der Th. School, tengevolge van het daartoe strekkend eenparig besluit der laatstgeh. Gener. Synode. De Kerkeraden, die hun roeping verstaan, zullen, vooral waar het zulke ingrijpende zaken en vragen geldt, duidelijk tonen, dat zij zoomin heerschappijvoerters als dienstknechten der gemeente zijn en willen zijn; maar dienaren, verzorgers, leiders, voorgangers, leeraars en herders, die de leden niet alleen „mondig” achten als 't op geldgeven aankomt, maar ook om een oordeel te hebben in de geestelijke belangen, naar „het ambt aler geloovigen”.

b. Als de Kerkeraad echter dat niet doet, of ook, afgezien daarvan, anders denkt en handelt dan vele of weinige leden der Gemeente? In dat geval zou ik dien leden der Gemeente raden, dat zij den Kerkeraad hun gevoelen bekend maakten, met verzoek, ook dat ter Classis mede te deelen. Na bekendmaking aan den Kerkeraad, kunnen zij 't ook zelve aan de Classis (en ook aan de Prov. Synode en de Gen. Synode) mededeelen.

Boven dezen brief heb ik geschreven: Nu voor den dag, en alle man op z'n post!

Gij hebt den zin en de strekking wel begrepen?

Er zijn altijd broeders, die liefst in de schaduw, „achter de vaten,” schuilen. Ook zijn er, die in besloten kring met alle macht werken, maar liefst niet in het publiek kleur bekennen. Dat mag niet. Dat is niet mannelijk, niet voorbeeldig, niet trouw. In zaken als deze, waarvan zooveel afhangt voor de Gemeente van dit en volgende geslachten, moeten alle voorgangers, en zooveel mogelijk ook alle leden der Gemeente, zich een eigen oordeel vormen, en alle man op z'n post staan. Niemand, allermint van de dienaren des Woords en de opzieners, is er van af met zich „in vertrouwen” over te geven aan Kuyper of Bavinck, aan Rutgers of Noordzij, aan Bos of Littooy, of Neijens, of aan de 25 ondertekenaars van het Advies te zamen; en evenmin met blinde overgave aan de gezamenlijke 23 ondertekenaars van het, dezer dagen bij Zalsman alhier verschenen, en voor 15 ct. te verkrijgen, Contra-advies der Contra-conferentie van

bezwaaarde broederen. Een iegelijk zal voor zichzelf Gode rekenschap geven!

Dit klemte temeer, nu het dagbelder blijkt, dat het meergenoemde Advies voor onze Kerken een, reeds lang noodige, beslissing gansch onontwikkeld heeft gemaakt. Doorgaan — zeggen De Herald en andere bladen. Dat doorgaan met de aandringen van het Advies, en met pogingen om het door de Gen. Synode aangenomen te krijgen, wenschelijk is en raadzam, zou ik niet gaarne beweren. Maar dat doorgaan met de bespreking en beoordeeling van het Advies, hoe men er ook over denke, noodzakelijk is geworden — dat staat m. i. vast voor ieder die weet wat er omgaat in de Kerken. Ook staat het vast, dat afwijzing van het Advies niet den toestand vóór de Conferentie kan herstellen, en dus niet meer voldoende zal zijn. 't Is nu gebleken, meer dan vroeger nog, welk een gevaar de Th. School dreigt, zoowel door de meegaandheid van den een als door de drijfkracht van den ander. En als ik u nu eens (geheel op mijn eigen verantwoordelijkheid) mag zeggen, welken indruk de Contra-conferentie te Utrecht, 9 April j.l., op mij gemaakt heeft, dan zult gij mij nog beter kunnen verstaan. Die indruk is deze: dat het, nu 10-jarig, tijdperk van onze kerken en onrust, en met name (doch dit niet alleen) van rukken en trekken aan de „Eigen Inrichting” voorgoed is afgesloten; of beter gezegd, het tijdperk van rustig aanzien van al dat koershoudend en van het wankelend streven en werken tot „rijp” making des volks voor de terzetting van „het beding”, d. i. voor de overgave van de „eigen opleiding” der Kerken aan een Vereeniging.

Hoe dan ook, de Gemeenten snakken naar rust, naar welgegronde zekerheid. Alles, zoowel studiewerk als praktische arbeid, lijdt onder die „opleidings-kwestie”, die . . . geen „kwestie” moest zijn, en 't niet zou zijn, indien men niet dadelijk na de Vereeniging was gaan tornen en, trots alle Synodale verzekeringen, zonder ophouden was blijven tornen aan het „beding”, en de Theol. School omringen met eene belangstelling, die haar ontwikkeling hinderde en haar leven bedreigde. Velen zeggen, en dat één woord is kenschetsend en veelzeggend: Als 't er op aan komt, wat heeft dan toch een Vereeniging vandoen met de zaken der Kerken; welk recht heeft een lid der Vereeniging, of der Kerken, om de Kerken door een contract met een Vereeniging te willen binden? Wat spreekt men van „ieder zooveel en zooveel toegeven”, alsof 't een boedel ware, die in elk geval moet en naar goedvinden kan worden verdeeld? De Kerken hebben van God ontvangen een eigen School, en met Naboth geven wij deze erve der Vaders niet over. „Nous maintiendrons!”

En voorts — maak gij u maar niet bang, broeder, voor het verwijt van „malcontenten, agitatie verwekken” enz. Allen woordvoerders zou ik wel willen raden: miskent toch niet het recht der broederen om te getuigen voor wat zij het belang der Kerken achten, en tegen wat hun inziens schadelijk is. En waarom zouden gelijkgezinden niet in hun woonplaats, en waarom ook niet uit omhuggende plaatsen, of uit het geheele land daartoe mogen samenkomen? Men wachte zich toch vooral, over het Advies, of ook over het Contra-advies, te gaan spreken, alsof dat wilde of moest gelden als een gezaghebbend stuk van gezaghebbende mannen, waartegen men niet zou mogen getuigen, en, als 't noodig ware, met kracht en in breede scharen optreden zonder den schijn te geven en den naam te verdienen van onbehoorlijk gedrag, van miskenning der ordinantiën des Heeren?

Hoe komen we tot de zoo noodige „eenheid van opleiding”? Zóó vragen velen. En terecht. Die eenheid, steeds wenschelijk, is nu noodig geworden. Doch het Advies brengt geen „eenheid”. Het Contra-advies van Utrecht wijst wel een weg tot eenheid, tot ware en blijvende eenheid van opleiding; een eenheid, waarbij de Vrije Universiteit hare Theol. Faculteit kan behouden, en de „Eigen Inrichting” in vasten stand en volle werking blijft. Men heeft reeds iets wat verwijt geroepen: 't is niet genoeg, te zeggen: onaanneemlijk . . . ! Men moet ook wat beters geven! Op dat laatste is wel wat af te dingen. In vele gevallen kunt gij, geplaatst voor een of ander plan, het verkeerde daarvan inzien, zonder dat gij kracht of roeping gevoelt om ter zelfder zake een ander plan te ontwerpen. En dan zoudt gij u moeten stilhouden tegen wat anderen aan de orde hebben gelieven te stellen en dat uws inziens vol bezwaren en gevaren is? Wie zal zoo iets beweren in nuchterheid des verstands?

Dat echter daargelaten. Er is nu een voorstel om tot eenheid van opleiding te komen. Is het nu goed? Zullen de broederen van de Vereeniging, zullen allen die geacht willen worden en de Vrije Universiteit en de Theol. School lief te hebben, dit voorstel onpartijdig overwegen, bespreken, ter Gen. Synode helpen brengen? Zoo zij het! Dan zal er al dadelijk een zeer gewenschte ontspanning kunnen komen, en, wie weet, nog vóór of op de Synode een gemeenschappelijk Advies, dat alle Kerken verheugt, en zoowel der Vrije Universiteit als der Theol. School de liefde van alle Gereformeerden in den lande toevloeien doet.

Zou dat niet heerlijk zijn?

Groete van uw heilb. broeder,

L. LINDEBOOM.

K. 29 April 1902.

DE AFGODEN TE ILIH WEGGEDAAN.

Het Zendingsmuseum der Theologische School ontving dezer dagen ten geschenke eene belangrijke collectie afgoden, met het offermes, de offerschalen en een paar armbanden bij het offeren door den priester gedragen — alles van de Negorij Ilih, eiland Dammar, residentie Ambona. Deze collectie werd ons toegezonden door den heer

J. van Alphen, vroeger Zending op Soemba, thans hulprediker te Wai, N.-Indië.

De heer van Alphen voegde daarbij een viertal schetsen over het eiland Dammar en zijne bevolking, die ons een blik gunnen in de eigenaardige toestanden van deze eilandengroep, bestaande uit de eilanden Dammar, Teon en Nila. In vroegeren tijd zijn deze eilanden gekerstend en heeft de Oost-Indische compagnie daar steenen kerken laten bouwen, waarvan de heer van Alphen nu nog de ruïnen gezien heeft.

Hoewel in naam nog Christelijk, is toch heel de bevolking feitelijk tot het heidendom teruggekeerd. Er staan in 5 van de 8 negorijen altaren en afgoden bij en om de kerkgebouwen, terwijl de zeden en gebruiken echt heidensch zijn.

Er heerscht op die eilanden nog het zoogenoemde matriarbaat, d. i. dat de vrouw de plaats inneemt, die naar de Schrift aan den man toekomt. De kinderen heeten naar de moeder; de man moet de vrouw volgen enz.

De heer van Alphen had bij zijn aanstelling als hulprediker de opdracht ontvangen om tweemaal 's jaar die eilanden te bezoeken.

In de negorij Ilih, die hij ook bezocht had een godsdienstonderwijzer Noya gewerkt, en door zijn arbeid en ook nog door allerlei nevenomstandigheden had de bevolking besloten zich van de afgoden te ontdoen. Toch durfden zij niet zoo maar aan dat besluit gevolg geven, uit een overblijfsel van nog bijgeloovige vrees voor de wraak der goden. Daarom riepen zij de hulp in van den heer van Alphen, die zich toen te Bebar bij Ilih bevond.

Den 5en Mei ten vorigen jare hield de heer van Alphen des morgens ten 9 ure eene godsdienstige samenkomst te Ilih. Daarna werd alles wat op den afgodiendienst betrekking had, z. a. beelden en altaren bijeenverzameld en onder luide jubelkreten van de bevolking verbrand. Een aantal kleinere afgodsbeelden is met het offermes enz. door den heer van Alphen meegenomen, en gelijk boven vermeld is aan ons Zendingsmuseum ten geschenke gegeven.

Blijkt uit deze mededeelingen niet hoe ook in onze Indische bezittingen de velden wit zijn om te oogsten?

Toen de heer van Alphen vertrok, vroegen hem de Iliheezers of zij nu ook een goeroe (leeraar) kregen.

Daarvoor bestaat echter helaas geen kans. Het schijnt echter met heidenzending nog wel zoo goed te gaan, om ingang te vinden, dan met de missie onder de Mohammedanen. En zonder iets of de noodzakelijkheid van de laatste af te dingen, geven toch voorbeelden als van de Minahasa en nu weer deze negorij Ilih te denken. Mocht de tijd aanbreken, dat onze zending ook het oog kan richten op de bepaald heidensche bevolking van zoo menig eiland onzer koloniën.

P. BIESTERVELD.

Kampen,

29 Maart 1902.

Ingezonden.

Aan mijne Vrienden!

Het is mij een behoefte, mijn hartelijken dank uit te spreken aan alle kerkeraden die zoo goed waren mij in de gelegenheid te stellen om in hunne kerken op te treden.

Ook wensch ik mijne vertalers, Dr. Wielinga van Westmaas, den heer Bokhout hoofdonderwijzer aan de Chr. School te Slie-drecht, den heer De Hoogh te Goes, den heer Vuyck van Rotterdam, den heer Postma, Student aan de Vrije Universiteit, Dr. Lindeboom, Heerengracht 490 Amsterdam, hartelijk te bedanken voor de hulp, die zij mij verleend hebben; zij hebben mij aldus in de gelegenheid gesteld, de Christenen hier mededeelingen te doen over het werk, waaraan ik mijne krachten ga wijden. Den heer Lindeboom wensch ik niet slechts te bedanken voor zijn tijd, dien hij mij gegeven heeft, maar ook voor zijn geldelijken steun.

Geen woorden kunnen mijn dankbaarheid uitdrukken aan den heer L. v. d. Boom, Rotterdam, en zijne familie, voor, de gastvrijheid, waarmede zij mij ontvangen hebben in hun gezin, en evenzo aan den heer Lindeboom te Amsterdam, die, zoowel als zijn zoons, mij zoo vriendelijk geholpen heeft.

Ook wensch ik het daartoe gevormde comité te Amsterdam te bedanken, dat zoo goed was mijne spreekbeurten te regelen.

Ik bedank al de vrienden, die mij op eenige manier geholpen hebben.

Ik hoop en geloof, dat zij mij nog zullen blijven denken in hun gebeden, en mij ook met geldelijke hulp zullen ondersteunen, opdat ik nog een werktuig in Gods hand zal kunnen zijn, om de banier van Jezus op te heffen in het nu zoo donkere Perzië, en er het Evangelie der verlossing aan velen te verkondigen.

En ik wensch niet minder mijn dank te betuigen aan de broederen, die in Nederland een voorloopig comité wilden vormen, de heeren Prof. Biesterveld, J. L. v. d. Boom, van Rotterdam, Ds. Feringa van Zaandam, J. A. Lindeboom van Amsterdam, Ds. Van der Linden van 's Gravenhage, Ds. Rudolf van Leiden, Dr. Wielinga van Westmaas, die mij in mijn arbeid met raad en daad willen bijstaan, en naar mijn begeerte, den arbeid in Perzië in goed kerkelijke bedding wenschen te leiden.

Het is mij een oorzaak van blijdschap, dat dit comité, indien eenigszins mogelijk, door persoonlijk bezoek van twee of meer hunner, zich op de hoogte wil stellen van het werk der Zending in Perzië, hetgeen ik hoop, dat de zaak zeer ten goede zal komen. Een heerlijk werk heeft de Heere mij opgedragen. In Zijne kracht en met Zijne hulp zal ik trachten het te volbrengen, tot uitbreiding van Zijn rijk en tot eere Zijns naams.

De Uwe in dienst der Zending,

I. ADAMS.

Den Haag,

24 April 1902.

ADVERTENTIËN.

Getrouwd:
G. F. HUMMELEN
EN
H. G. STOKER,
die, mede namens de Familie, hunnen
DANK betuigen voor de vele blij-
ken van belangstelling voor en bij hun
huwelijk ondervonden.
ASSEN,
24 April '02.

Den 1sten Mei hopen D. V.
onze geliefde Ouders
D. HAAN
EN
M. SIKKEMA,
hunne **35-jarige** **echtver-**
eeniging te herdenken.
Hunne dankbare Kinderen en
Behoudkinderen.
GRIJSKERK, April 1902.

Zoo de Heere wil hopen onze
geliefde Ouders
RINDERT BROEKSTRA
EN
DIEUWKE HARKEMA
den 9 Mei hun **40-jarige**
Echtvereeniging te geden-
ken.
Gode alleen de eer!
Hunne dankbare Kinderen.
ENUMATIL, Mei 1902.

1852. Eben-Haëzer. 1902.
Den 14 Mei a.s. hopen onze
geliefde Ouders
Adrianus Bijland
EN
Marijtte van Leeuwen,
den dag te herdenken, waarop
zij voor **vijftig jaren** in den
Echt werden verbonden.
Hunne dankbare Kinderen,
Behoud- en Kleinkinderen.
HAARLEM,
1 Mei 1902.

SOLI DEO GLORIA!
Op den 19en Mei a.s. hopen
onze geliefde Ouders,
Gerrit de Gooijer
EN
Niesje Vogel,
hunne **25-jarige** **Echtver-**
eeniging te herdenken.
Dat de Heere hen nog lang
spare, is de hartelijke wensch
van hunne liefhebbende Kinderen.
T. DE GOOIJER.
M. DE GOOIJER.
G. DE GOOIJER.
N. DE GOOIJER.
Ns. DE GOOIJER.
OUD-LOOSDRECHT,
30 April 1902.

Heden behaagde het den Heer
van leven en dood, tot diepe
droefheid der Gemeente, van ons
weg te nemen onzen geliefden
Leeraar
Ds. M. Keulemans,
in den ouderdom van 65 jaar.
Zalig zijn de dooden, die in
den Heere sterven. Openb. 14
vers 13.
Namens den Kerkeraad der Ger.
Kerk Schoonhoven B, en Willige-
Langerak.
J. VAN GELDEREN, Scriba
SCHOONHOVEN,
24 April 1902.

Heden nam de Heere, na eene
ongesteldheid van acht dagen,
tot mijne diepe smart van mijne
zijde weg, mijne zeer geliefde
Echtgenote
Aagje Lok,
in den ouderdom van ruim 79
jaren.
Zacht en kalm is ze, steu-
nende op de vrije genade in
Christus, ontslapen.
A. BRINK, v. D. M.
ZUILICHEM,
26 April 1902.

Heden ontsiep, in de hope des
eeuwigen levens, onze geliefde
Echtgenoot en Vader, de heer
T. WIERSUM,
in den ouderdom van ruim 74
jaar.
M. WIERSUM—MUDA.
F. WIERSUM—WIERSUM.
J. WIERSUM.
LOPPERSUM, 21 April 1902.

Tot onze diepe droefheid ont-
sliep heden zacht en kalm onze
innig geliefde Moeder, Behoud-
en Grootmoeder,
Hendrika Geziena Valkman,
Wed. van Ds K. KLEINEN-
DORST, in den ouderdom van
77 jaar.
De zekerheid, dat zij nu met
onzen geliefden Vader den Heere
dag en nacht dient in Zijnen
Tempel, is ons een groote
troost.
H. H. KOOPS—KLEINENDORST.
N. KOOPS.
B. VERVEEN—KLEINENDORST
D. VERVEEN.
H. C. KLEINENDORST.
N. KLEINENDORST.
JAC. KLEINENDORST—
A. W. A. KLEINENDORST—
SCHOUTEN.
Scheveningen,
Lunteren,
Zegveld,
26 April 1902.

Heden overleed zacht en kalm,
na een langdurig lijden van 3
jaar, mijne innig geliefde Echt-
genote en mijner Kleinkinder-
ren zo-gvolle Grootmoeder
Keetje Korf,
in den ouderdom van 48 jaar
en 11 maanden. Zwaar treft
mij dit verlies, doch de vaste
hoop, dat zij thans bij haren
Heer en Zaligmaker is, is mij
en den mijnen een zalige troost.
Joh. L. ROMKES,
Kinderen, Behoud- en
Kleinkinderen.
URK, 29 April 1902.

Ondergeteekenden zeggen allen, die
hunne gaven voor schipper W. MO-
LENAAR gegeven hebben, **HAR-**
TALIG DANK.
De Heere heeft het gebed verhoord.
Op verzoek van velen die bijdroegen,
wordt geen verantwoording in de bla-
den gedaan. Mochten er gevers zijn,
die bericht van ontvangst wenschen,
dan kunnen zij hun verlangen kenbaar
maken.
H. KANIS, W. Houtder. KAMPEN.
D. DE JONG I'z. KAMPEN.
J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN.
Predikant, KAMPEN.
D. HOEKSTRA, Predikant. ARNHEM.
M. A. HAFMANS. ARNHEM.
Het kantoor van de Makelaars
Telcelra de Mattos & van
der Vijgh is den
1 Mei verplaatst
van **Kerkstraat 236**, naar
Sarphatipark 135 te Amsterdam.

Gereform. Kerk te Baarn.
De Commissie van Beheer der Geref.
Kerk maakt bekend, dat zijn
UITGELOOT
de nummers 15 en 72.
De uitbetaling geschiedt na **1 Mei**
tegen inlevering der **schuldbeken-**
tenissen en der onverschenen
coupons door den Penningmeester
J. BONHOFF Jr.
BAARN,
28 April 1902.

OPROEPING!
De kerkeraad der Ger. Kerk te **TAAL**
verzoekt **houders van aandelen**
in de leening, gesloten in 1852, zich
vóór 1 Juli te willen aanmelden
bij den ondergeteekende, ter verkrijging
van nieuwe **COUPONBLADEN**.
M. BONTHOND, Boekh.
TIEL, April '02.

Gezondheid voor bloedar-
moede, zwakken en genezen-
den, Borstcruydenwijn en

CRUYDENWIJN DE HAAS
HOOFDVERKRIJGBAAR.
HOOFDKANTOOR: „DE VLIJT,” VOOR-
SCHOTEN.

Aanbesteding.

De Architect E. G. WENTINK Senior
te SCHALKWIJK, zal namens het Bestuur
der Vereeniging tot Christelijke Ver-
zorging van Zenuwlijders, op **Vrijdag**
2 Mei 1902, om **12 uur**, in
het Hotel „SCHNEIDER” te ZEIST
aanbesteden:

Het bouwen van een Senatorium
voor Zenuwlijders op een terrein
nabij „Ma Retraite” te Zeist.

Het BESTEK met 12 TEEKE-
NINGEN is **ad f 7,50** verkrijgbaar
ten kantore van genoemden Architect.
Aanwijzing op het terrein zal plaats
hebben op **Vrijdag den 16 Mei**
e. k. van 11—12 uur.

Breebaart's
Orgel- en Pianohandel.
DAMRAK 20-22, AMSTERDAM.
Groote voorraad, rijke
kenze, van af **f 65,—**.
Men vrage den Catalogus.

STEENWIJKER
BEDDENFABRIEK,
opgericht in 1889.

Gezuiverde, Gewasschen en
Gestoomde nieuwe Veeeren.
Citehen, Wollen en Molton deken en
Bedtjken in alle soorten.
Linnen bedtjken in het blauw met
koorden, in het rood zonder koorden.
No. 1. **Het nieuwe Reclame-**
bed w.o. een Wollen, een Citehen, een
Molton deken, voor 2 pers. 50 pd. vee-
ren, geen grooten, 1 tijk en een bed,
peluw, 4 kussens, overtrek voor bed en
peluw voor f 33, en voor f 35.
Een extra 2-pers. Bed, waarin
42 pd. v., ook voor f 33 of f 35, met
50 pd. veeeren, verder ook f 38, f 40,
f 45, f 50. **PRIMA KAPOK**.
Een satijnbed met prima Kapok w.o.
een Wollen, Citehen en Molton deken
en een Overtrek, 1 bed, 1 peluw, 2
kussens voor f 24.
1 gewoon Bed, prima Kapok als bo-
venstaande voor f 22,50.
Er is nog nooit eenige aanmerking
gemaakt.
Veeeren tot in de fijnste soorten voor-
radig, rembours, vrij zicht en monsters
gratis.
Boven f 10 franco. Veeeren 30, 35,
40, 50, 60, 70, 80 cent, f 1, f 1,20.
J. KETEL Rz.,
Z/z. Markt, Steenwijk.

HEILIG AVONDMAAL.
Bergerac Tinto f 0,85 de fl.
Kerkeraden of Predikanten kunnen
gratis op aanvraag een fl. Bergerac
Tinto ter kennismaking ontvangen.
„DE VLIJT”, VOORSCHOTEN.

SOLIEDE ORGELS
in prijzen van af **f 40,—**.
Gratis Handleiding en Toetsenlooper.
Honderden dankbetuigingen.
Vraagt gratis Catalogus en con-
ditiën.

JOH. DE HEER,
Rotterdam, Noordmolenstraat 71.

Bij PH. ZALSMAN te KAMPEN is ver-
schenen:
VIER- EN FEESTDAGEN,
ACHT LEERREDENEN
DOOR
J. J. Westerbeek van Eerten BJz.
Pred. te Kampen.
Prijs f 1,—, 75.

Gereformeerd Gymnasium te Kampen.

Opgaven van **nieuwe leerlingen** te zenden aan den ondergeteekende,
die gaarne alle gewenschte inlichtingen verstrekt. Binnen enkele dagen verschijnt
het **nieuwe programma**, dat op aanvraag **franco** wordt toegezonden.

Johs. KAPTEIJN, W. T.

Kampen, Vloedijk 14.

Belangrijke BOEKVERKOOPING.

Op Maandag en Dinsdag 5 en 6 Mei a.s. zal door den Boekh. **J. H. KOK te KAMPEN** publiek worden geveild eene hoogst belangrijke Theol. Bibliotheek, waaronder tal van **zeer gezochte** Boekwerken, allen in uitmuntende conditie en in fraaie banden gebonden. O.a. Bijbelverklaringen van Henry & Stackhouse, Dächsel, Klinkenberg, Patrik, Polus en Wels, Da Costa; Staringh Bijb. Woordenboek; Maastricht Godgeleerdheid; Calvin, Opera Omnia (ed. Schippers); Meyer Comm. N. Test.; Lange Bijbelwerk; Herzog Encyclopaedie enz. enz.

Voorts eene uitgezochte verzameling **Commentaren** van Curtenius, Greenhill, Durham, Elsnerus, Toe Laer, Vitringa, Hellenbroek, Meiners, Plevier, Tuinman, d'Outreint, Antonides, Dinant, Owen, Lampe, v. Alphen, v. d. Hagen, Hoeke, Groenewegen, Rooyards enz. enz.

Voorts de meest gezochte werken van Smijtegelt, Comrie, Beukelman, Vermeer, Francken, van Til, v. Oosterzee, Molenaar, Kuiper, Krummacher, v. Ronkel, Spurgeon, Neander, Erskine, Calvin, Ryle, enz. enz.

De catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden.

Bij **ZALSMAN** te KAMPEN ver-
scheen:

EEN EIGEN INRICHTING?

DOOR
A. BRUMMELKAMP.
25 cent.

Franco toezending na ontvangst
van het bedrag.
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Bij **GEZELLE MEERBURG** te
HEUSDEN is verschenen:

Het eerste Nummer van
„Voor het recht, de vrijheid,
en den vrede der Kerken.”

Bijblad van

„Wat zegt de Schrift?”

tot toelichting en beoordeling van het
„Advies” inzake de Theol. School
en de Vrije Universiteit.

In dit No., 15 bladz. van 2 kol.,
prijz **10 cent**, is ook het „Advies”
zeld opgenomen, alsmede de „Noodige
aanvulling.” No. 2 zal o.a. bevatten
het tegenadvies van Ds. KLAARH-
MER e.a.

Het **Bijblad**, dat Maandelijks
verschijnt, van Maart tot Augustus (Gen.
Syn.), kost **50 ct.** franco p. post; voor
de inlekenaren op „Wat zegt de Schrift?”
slechts **25 cent**. Te ontbieden bij
den uitgever, en ook in den boekhan-
del. Van No. 1 is een ex. g. zonder aan-
de Kerkeraden van al de Geref. kerken.”

Bij **ZALSMAN** te KAMPEN
is verschenen:

**Het Recht en de Vrijheid
der Kerken,**

i. z. de Opl. t. d. Dienst des Woords.
CONCLUSIËN MET TOELICHTING
van de Utrechtsche Vergad., geh. 9 Apr.
1902, over het „Advies” (conc.-contract)
aan de Geref. Kerken in Nederland.

Prijs f 0,15; 25 ex. f 3,—.

Spedige bestelling verzocht.

N.B. Aan alle Kerkeraden,
en aan alle bezwaarden, die
de Verg. te Utrecht hebben
bijgewoond, is een gratis ex.
van deze Conclusiën verzón-
den. Wie er geen mocht heb-
ben ontvangen, gelieve ze p.o.
aan te vragen bij den uitgever.

Bij **J. H. KOK** te KAMPEN verscheen:

DRIE PSALMEN

DOOR
J. KOK,
Predikant te Nijmegen.
Prijs f 0,30.

**De Noodzakelijkheid
der Vrije Christ. School.**

DOOR
S. J. VOGELAAR,
Predikant te Apeldoorn.
Prijs f 0,30.

Het Goud en de Arbeid.

DOOR
A. SIZOO,
Secret. van Patrimonium.
Prijs f 0,35.

Bij **ZALSMAN** te KAMPEN
komt van de pers:

FEESTSTOFFEN

DOOR
J. BAVINCK,
Predikant der Gereformeerde Kerk te Kampen,
(Voor Hemelvaartsdag en
het Pinksterfeest.)
197 bladz. f 1,00.

Bij **ZALSMAN** te KAMPEN is ver-
schenen:

FEESTSTOFFEN

DOOR
S. VAN VELZEN,
in leven Hoogleraar aan de Theol. School.
TWEDE DRUK. 289 BLADZ. f 1,00.
Deze beroemde bundel Feeststoffen
kostte vroeger f 1,75. De tweede druk
met zeer duidelijke letter, slechts **f 1,00**.
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.
Na ontvangst van postwissel **f 1,—**
wordt het **franco** verzonden door
den uitgever.

BIJBELVERKLARING.

Dächsel. — Henry en Stack-
house. — Nuys Klinkenberg. —
Patrick, Polus en Wels e.a., tot
bilijken prijs voorhanden bij:

J. H. DUNK, Rotterdam.
In- en Verkoop van oude Boeken.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan
op:

Het Recht der Kerken

EN

de Vrijheid der Wetenschap.

DOOR
Dr H BAVINCK.
45 cent.

Uitgave van **ZALSMAN** te KAMPEN.
Na ontvangst van het bedrag wordt
het **franco p. post** verzonden.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer P. Human Jr. te Melis-
sant uit Dirksland f 38; uit Ouddorp
11; uit Melissant f 2; uit Stellingma
f 150; uit Herkingen f 1; samen f 53,50;
door den heer H. Peters te 's Hertogen-
bosch f 19; door P. van Peters te 's Her-
togenbosch f 19; door P. van Reenen te
Ede f 105 50, per post ontvangen f 24,90;
door den heer D. Geerling Azn. te Enschede
f 158,50; door Ds. A. Nawijn te Ooster-
bierum f 64; door den heer H. M. Zoet-
hout te Oudega (W.) f 95 50; van Ds. C.
te O. f 1.

Aan Collecten: (voor de Theol.
faculteit):

Van de Geref. kerk te Hilversum B
f 38,50 1/2; van idem te Bedum B f 3,71 1/2;
van idem te Amsterdam (1/2 cel) f 238,55;
van idem te Boxum f 7,48; van idem te
Beetgum f 35 35; van idem te Leeuvar-
den f 48 22; van idem te Marrum f 7,55;
van idem te St. Jacobi-Parochie f 2,18;
van idem te Eernewoude f 1,37 1/2; van
idem te Berlicum f 13 39; van idem te
Wartena f 1,65; van idem te Britsum
f 5,82; van idem te Bergum f 3; van idem
te Suameer f 0,71; van idem te Hijn
f 2,37 1/2; van idem te St. Anna Parochie
A f 8,03; van idem te Oankerk f 8,05;
van idem te Suawoude f 9 21; van idem
te Stiens f 3,28; van idem te Garijp f 7,50;
van idem te Berkel (1/2 coll.) f 9,57; van
idem te Maassluis B f 45 60; van idem te
Chaluis (1/2 coll.) f 12 83.

Voor de Medische Faculteit:

Door den heer J. Ouboter te Rotterdam,
van de Halve stuiversveren. f 40;

Voor het studiefonds:

Door den heer J. Ouboter te Rotterdam,
van de Halve stuiversveren. f 160; door
den heer P. Klapwijk collecte van de Geref.
kerk te Berkel e. a. f 6,87; door den heer
F. Zigterman Pz., te Groningen, van de
Halve Stuiversveren. f 11 32.

Aan Schenkingen:

Van den heer M. N. Baert te Vlissingen
f 6.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. Penningmeester.

Stoomdruk van **ZALSMAN** te KAMPEN.